
ИНТЕГРИРАЊЕ НА **КЛИМАТСКИТЕ** **ПРОМЕНИ** ВО СЕКТОРОТ ТРАНСПОРТ

БРОШУРА

КЛУЧНИ ПРОБЛЕМИ

Емисиите на стакленички гасови од секторот транспорт се зголемени за 21% во периодот помеѓу 2014 и 2016 година.

Бројот на стари автомобили со бензиски и дизел мотори во возниот парк постојано расте - над 40% од возилата се стари повеќе од 20 години. Старите автомобили остануваат на улиците и нивното депонирање станува сериозен проблем.

Емисиите од патниот транспорт значително придонесуваат за локалното загадување на воздухот. Дополнително, со предвиденото зголемување на интензитетот на патниот транспорт, истиот и понатаму ќе има значаен придонес кон емисиите на стакленички гасови.

Постоечките политики не овозможуваат поволни услови за зголемена употреба на поефикасни возила или возила со нови технологии, како што се хибридниите или електричните возила.

ПРАВНА И СТРАТЕШКА РАМКА

ПРАВНА РАМКА

[Закон за возила \(2016\)](#)

[Закон за изменување и дополнување на законот за возила \(2019\)](#)

[Закон за данок на моторни возила \(2019\)](#)

[Закон за енергетика \(2018\)](#)

Правната рамка за обновливи извори на енергија (ОИЕ) во транспортот делумно е усогласена со *Директивата 2009/28/ЕЗ*, вклучително и усвојување критериуми за одржливост на биогоривата и биотечностите. Важно е да се напомене дека валидноста на оваа Директива истекува во 2021 година и новата правна рамка треба да се усогласи со *Директивата ЕУ 2018/2001* во која се дефинирани построги критериуми за биогорива и биотечности.

СТРАТЕШКА РАМКА

[Национална стратегија за транспорт 2018- 2030 \(2018\)](#)

[Национален интегриран план за енергија и клима](#) (во подготовка)
 Го инкорпорира транспортот, каде што се дефинирани:

- Цел за заштеда на финална енергија во транспортот
- Учество на обновливи извори на енергија во транспортот (биогорива и електрификација)
- Електрификација на транспортот
- Зголемување на флексибилноста на енергетскиот систем со помош на електрични возила
- Намалување на емисии од стакленички гасови

За повеќе информации во врска со правната, стратешката и институционалната рамка на земјата за климатските промени на национално ниво, меѓународните договори што земјата ги има усвоено, како и интеграцијата на климатските промени во секторските политики и националното известување, погледнете ја Општата брошура и / или посетете ја [платформата за климатски промени](#).

ПРЕГЛЕД

Најновите анализи направени во рамки на [Третиот двогодишен извештај](#) за климатски промени покажуваат дека доколку се спроведат предложените мерки и политики, емисиите на стакленички гасови од секторот транспорт ќе се намалат и до 28% во споредба со референтното сценарио.

Во рамки на Третиот двогодишен извештај за климатски промени се спроведени и две студии за секторот транспорт, со цел да им се помогне на креаторите на политики.

[Студијата за транспорт: анализа на политики и мерки \(СТУТРА\)](#) покажува детална научна анализа на најсоодветни политики и мерки за ублажување. Според Студијата, политиките и мерките во секторот транспорт треба да бидат насочени кон зголемување на енергетската ефикасност и електрификација на транспортот. Студијата [„Транспортот во Скопје - реалност и предизвици“](#) го анализира влијанието на сообраќајот врз загадувањето на воздухот во Скопје и предлага политики и мерки за намалување на емисиите на локално ниво.

Проценетиот развој на транспортот во однос на учеството на обновливите извори на енергија (ОИЕ) ќе се постигне со употреба на биогорива - процентот на биогорива во секторот транспорт се проценува да достигне околу 10% во 2030 и 2040 година. Покрај тоа, електричните возила може да придонесат за зголемување на учеството на обновливите извори на енергија во транспортот за 8%, достигнувајќи 17% во 2030 година, согласно анализата на Стратегијата за енергетика и Третиот двогодишен извештај за климатски промени. Дополнително, електричните возила ќе придонесат и за подобро интегрирање на обновливите извори и намалување на локалното загадување.

КЛУЧНИ ПОРАКИ/ПРЕПОРАКИ

ЗАМЕНАТА НА СТАРИТЕ ВОЗИЛА СО ПОНОВИ ИЛИ ПОЕФИКАСНИ, ЌЕ ПРИДОНЕСЕ ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ВКУПНАТА ЕФИКАСНОСТ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА НА ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ ПРЕТСТАВУВА НАЈДОБРА ОПЦИЈА ЗА ДЕКАРБОНИЗАЦИЈА НА ТРАНСПОРТОТ И НАМАЛУВАЊЕ НА ЛОКАЛНОТО ЗАГАДУВАЊЕ

ЕЛЕКТРИЧНИТЕ ВОЗИЛА ЌЕ ПРИДОНЕСАТ И ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА УЧЕСТВОТО НА ОБНОВЛИВИТЕ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА ВО НАЦИОНАЛНИОТ ЕНЕРГЕТСКИ СЕКТОР. ВО ПЕРИОДИТЕ КОГА ЕЛЕКТРИЧНИТЕ ВОЗИЛА СЕ ПАРКИРАНИ (80-95% ОД ВРЕМЕТО) И ПРИКЛУЧЕНИ НА ЕЛЕКТРИЧНАТА МРЕЖА, МОЖЕ ДА СЕ КОРИСТАТ ЗА СКЛАДИРАЊЕ НА ЕНЕРГИЈА И ЗА БАЛАНСИРАЊЕ НА МРЕЖАТА

СУБВЕНЦИЈИТЕ ЗА КУПУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНИ ВОЗИЛА ЌЕ ПОМОГНАТ ДА СЕ ОБНОВИ СТАРИОТ ВОЗЕН ПАРК И ДА СЕ НАМАЛИ ПОТРОШУВАЧКАТА НА ЕНЕРГИЈА ВО ПАТНИОТ ТРАНСПОРТ

ПОГОЛЕМА УПОТРЕБА НА АВТОБУСИ НАМЕСТО АВТОМОБИЛИ И ПРОМОЦИЈА НА ВЕЛОСИПЕДИЗАМ ИЛИ ПЕШАЧЕЊЕ ВО УРБАНИТЕ ОБЛАСТИ, ИСТО ТАКА ПРЕТСТАВУВААТ ВАЖНИ МЕРКИ ЗА ДЕКАРБОНИЗАЦИЈА НА ТРАНСПОРТОТ И НАМАЛУВАЊЕ НА ЛОКАЛНОТО ЗАГАДУВАЊЕ

Овој документ е подготвен во рамки на проектот „Зајакнување на институционалните и технички капацитети за подобрување на транспарентноста за климатски промени во рамките на Договорот од Париз“, кој се спроведува со финансиска и техничка поддршка на ГЕФ и УНДП.
